

Estilo-ariketa

Izenburua: *Ikusezin*. Jatorrizko izenburua: *Invisible*.
Egilea: Paul Auster. Itzultzailea: Oskar Arana.
Argitaratze urtea: 2009. Argitaletxea: Alberdania.

ANDER ARANA

KARLOS del Olmok *Gizona ilunpean* eleberriri buruz egin zuen kritikan ondo zioenez, Austerrren zaletu eta kritikari asko itxaropentsu bezain pozik egoten dira haren idazlan berri bat iragartzen duten bakoitzean, baina, halako batzuen iritziz idazlea (ezen ez zinegilea) apur bat maldan behera hasita dago. Ikusezin honetan, ordea, bere mamu guztiak dantzan jarrita, brooklyndarrak joerari buelta eman dio eta bere eleberririk borobilenetako bat eskaini digu. Igartzen zaio egileari helduaro bete-betean dagoela eta, hamahiru eleberridatziagatik, oraindik ere gai dela ia urtero labe-

tik ale bat ateratzeko eta bere jarraitzaileak gogobetetzeko.

“Beldurrak bultzatzen gaitu arriskuak hartzera eta gure muga ohikoez harantzago joatera, eta zaila da oinarri seguruekin ari dela uste duen idazleak baliozko gauzarik sortzea”, diotso eleberraren pasarte batean Freeman (Auster?) maisuak laguntza eske joan zaion Walker gaixoari. Emaitza ikusita, merezi izan dio, bai, arriskuak hartzeak, hartara lortu baitu idazle post-modernoaren gidaliburu izan daitekeen aramu sare hau ehotzea. Kontatzen duen istorioak hasiera-hasieratik harrapatzen zaitu: literaturikasle batek bikote frantziar bat ezagutu du festa batean, eta New Yorketik Parisa eramango gaituen thriller erotiko bat biziko dute hortik aurrera. Nire ustez, baina, horrek baino indar handiagoa du eta horren gainetik dago irakurlea aramu

sarean harrapatzeko Austerrerrek darabilen teknika.

Liburuak lau zati ditu, eta zati bakoitzak narratzaile bat du. Lehendabizikoan, Adam Walker gazteak lehenengo pertsonan kontatzen du nola ezagutu zituen Rudolf eta Margot, eta, heriotza bat tarteko, nola bukatu zen, ustez, haien artekoa. Bigarrenean, ikuspuntua aldatu egiten da, Austerrren iritziz bigarren pertsona baita “beldurrik handiena ematen duena, istorioari buelta ematen laguntzen duelako. Walkerri bere buruarengandik urruntzeko balio dio, eta irakurleari, berriz, narratzailearen larruan jartzeko”. Bestela ezinezkoa izango zen bigarren zati horretako intzestua modu hain natural eta sinesgarrian kontatzea. Hirugarren zatian, berriz, Freemanek berriatzi egin behar ditu Walkerrek hil aurretik bidali zizkion oharak. Eta laugarrenean, azkenik, protago-

nistarekin gaztetan maitemindutako neska baten egunerokoari esker jakingo dugu eleberrri honetan dena dela mozorro, izen bakoitzaren atzean beste bat dagoela ikusezin, eta guztiaren atzean, ikusezin bera ere, Auster magoa dagoela. Zer da, bada, egia eta zer gezurra Adam Walkerrren kontakizunean? Dena da egia, edo dena gezurra, baldin eta bere arreba Gwyni sinesten badiogu.

Austerrren emazte Siri Husvedt idazleak adierazi zuenez, liburua irakurri zuenean pentsatu zuen haien arteko harremanari buruzkoa zela bertan kontatzen dena, “hain baita estua eta sendoa urteotan eraiki dugun lokarri emozional, intelektual eta fisikoa”. Eta ez da burugabeberia hori pentsatzea; izan ere, Adam Walker protagonistaren antzera, Austerrerrek ere Columbiako Unibertsitatean ikasi zuen 1967an, Austerrerrek ere berebiziko ahalegina egin

zuen hainbeste maite zituen olerkari frantziarrak itzultzen, Austerrri ere hil zitzaion hurko bat umetan, Auster ere bizi izan zen Parisko hotel zikin batean...

Woody Allenek eta Philip Rothek bezala urtero-urtero lan bat argitaratu beharrak (Ikusezin argitaratu denerako bukatua du hurrengo eleberria, *Sunset Park*) gainbehera ikusezin batera zeramala konturatu orduko eman dio buelta Austerrerrek egoerari, Oskar Aranaren itzulpenari esker euskal irakurleak ondo asko frogatu ahalko duenez. Honekin lau eleberrit itzuli dizkio aramaioarrak euskarara, Brooklyngo erokeriak (2006) eleberritik hasita gaur arteko guztiak hain zuzen ere, Austerrren euskal ahotsa bihurtzeraino; hortaz, Austerrerrek urtean eleberrit bat idazteko ohiturari eusten badiu, Oskarrek ez du, ez, asperetzeko betarik izango.